

עלון המשק

גבעת חיים הקיבוץ המאוחד

עלון מס' 763

28 באוקטובר 1966

יום ו' י'ד בחשוון תשכ"ז

בית ספר על-תיכוני למבוגרים
זה עתה נחבל חוזר וזו לשונו:
ב-3 לנובמבר ש.ז. ייפתח באיזורנו
בית ספר על תיכוני למבוגרים. מטרת
בית הספר היא - להרחיב את החומי ההש-
כלה של חברי ההתישבות העובדה במסגרת
לימודים קבועה וסדירה.

הנושאים בהוצאות:

בריח החנועה הקיבוצית.
המועצה האיזורית (מנשה).
המשק.

הלימודים יחיימו בלשון מגמות:

א. מגמה ריאלית

מתימטיקה
כימיה
אנגלית-עיונית

ב. מגמה הומאנית

הסטוריה
ספרות
אנגלית

ג. מגמה חינוכית

פסיכולוגיה
סוציולוגיה
אנגלית

הלימודים יחיימו אחת לשבוע ביום
ה', בין השעות 14.37 - 20.10.

עונה לימודים כוללת:

6 שעות לימוד אחת לשבוע במשך 5
חודשים (נובמבר - מרץ). 4 פגישות
במשך הקיץ, כלומר:

20 פגישות בנות 6 שעות במשך 3 חודשים				
120 ש"ח	"	"	"	"
24 בקיץ	"	"	"	"
144 ש"ח				

החברים המעוניינים מחבקשים להרשם
במהירות כרשימה שתופיע על לוח המודעות.
פרטים נוספים על מערכת השיעורים ומר-
צים אפשר לקבל במזכירות.

=====

חברים המתכוונים לעסוק בהשתלמות
עצמית, הכרוכה בהוצאות כספיות, בחקו
בחקופה הקרובה מחבקשים להחקשר עם
ועדת ההכשרה וההשתלמות.

בלימודי החורף

עם בוא החורף נפתחים קורסים בשטחים
שונים. באולפנה לצעירי הקיבוץ יחליל
השלב הראשון ב-5 מגמות לימוד:

1. כלכלה השירותים - לחברות
2. גידולי שדה
3. מסע
4. בעלי חיים
5. טכנאים

כחכניה האולפנה לחבירה הצעירה
(כוללת השירותים) אנו קוראים:
"האולפנה לחבירה הצעירה תיפתח בחחילת
נובמבר במדרשה על שם רופין וחימשך
8 חודשים בשני שלבים. תחבלנה מועמדות
בנות 18-25 גומרות י"ב כיתות.

כחכניה:

בלימודים הכלליים: גוף האדם, מתי-
מטיקה, פיסיקה, כימיה, הנהלת חשבונות,
מבוא לכלכלה, תורת החזונה, אנגלית.

בניהול השירותים: אירגון העבודה
במטבח, אקונומיה מחסנאות, המכבסה,
הכרת הבדים והטיפול בהם.

במדע החברה: סוציולוגיה, פסיכולו-
גיה חברתית, תורת הקיבוץ, בעיות
החברה הקיבוצית.

בחוגי ערב: אמנות שימושית, מלאכות.

חברים המעוניינים להשתתף באחד
הקורסים הנ"ל מחבקשים לפנות לוועדת
ההכשרה או לאבי לשם ביהור האפשרויות
והבעיות הכרוכות בכך.

שבת שלום

הערות להחלטת האסיפה בדבר תקציב אישי בלבד

— הערות אלו נכתבו באחריותו של החותם מטה ועל דעת חברים רבים, שבשם אני מגיש עירעור זה על החלטת האסיפה בדבר העברת תקציב הלבד לשיטה של תקציב אישי מלא. הטעמים לעירעור הם: 1. שינוי החלטות אינו יכול להיעשות בצורה מקרית וללא התראת מוקדמת. לא כל שכן בהצבעה שפעם אחר פעם לא הכריעה בדבר ורק בהצבעה שלישית הושג רוב של שני קולות. "רוב" כזה בנושא כזה - חוקיותו מפקפקת ביותר. 2. נוסח ההחלטה שנתקבלה אינו מבטא את נוסח הדברים שנאמרו ואף הלך הרוח השורר בציבור. כי להצבעה עמדו שתי הצעות מעורפלות למדי: א. קיום השיטה הנוכחית עם שינויים אירגוניים. ב. תקציב אישי.

השינויים האירגוניים, עליהם דיברו רבים אינם קשורים כלל לשיטת אספקת הביגוד ומשום מה הם לא הובאו בנוסח הצעה ב' - ההצעה שנתקבלה. במילים אחרות - החלטת השיטה באספקת הלבד תהיה בתקציב אישי כולל ואופן ביצועה יהיה כמקודם. כמובן, שלא זאת הייתה כוונת החברים.

לא יתכן להביא הצעות לשינוי בביצוע אספקת הלבד מבלי לדבר על מהות השינויים וכן לא יתכן להביא הצעה לתקציב אישי כשזו אינה ערוכה ומגובשת וכל חבר מכין את כוונותיה ופרטי מימושה באורח שונה.

בימים אלה יושבת ועדה בח 3 חברים (חנה ז. סניה ואבי) ועורכת סקר על העברה משיטה לשיטה. אני מציע שעם סיום הסקר יימסר דין וחשבון על מצאיו ורק אז צריכה לדעת, להיערך הצבעה על אישור השינוי או לחשאיך בתוקפה את השיטה הקודמת. (שינויים אירגוניים צריכים להתבצע בכל מקרה). ובכך יתברר גם העירעור.

במידה ועירעור זה יידחה או במידה ויחולט בהצבעה חוזרת על תקציב אישי, תוכל שיטה זו להיות כשירה אם אמנם תעצה על דרישות אלמנטריות, שאני מפרטן להלן: מהסך הכולל של תקציב הלבד לחבר לשנה חשכ"ז ינוקה סכום מסויים בצורה קרנות השוואה או בכל צורה אחרת, שיוקדש לדברים הבאים:

- א. להשוואת בגדי עבודה של חברים, שלבושם מתבלה בעבודתם בחכיפות גדולה מהרגיל.
- ב. להשלמת ציוד ראשוני לחיילים החוזרים הביחה.
- ג. לתוספת לבוש לפעילים מחוץ למשק.
- ד. להשוואת ריאלית של תקציב חברים גדולי מידות.
- ה. אבידות מסוגים שונים.
- ו. בגדי הריון.
- ז. תוספת הלבשה מטעמי בריאות.

נוסף לסעיפים הנ"ל, ייתכן שקיימים סעיפים נוספים שנעלמו מעיני, ירד גם סכום מסויים להוצאות שוטפות של המחסן ובסך הכל עלול סכום זה לנוע בין רבע לשליש מן התקציב הכולל (בדו"ח הסקר צריך להמסר הסכום המדוייק). לא נזכרו בזה קרנות השוואה חד-פעמיות שיהיו הכרחיים, קרוב לוודאי, בשנת המעבר הראשונה לשמיכות, סדינים מעילים וכו'. שיטת תקציב שלא תענה על הצרכים, שמניחי לעיל, פסולה מבחינה עקרונית-קיבוצית ואינה יכולה כלל להיות מובאת להצבעה.

נ ד ב

ושמחת בחגיך...

לא תהיה כל הגזמה בקביעה, כי המסיבה במוצאי חג הסוכות הייתה מוצלחת מאד. רקע המים והשמים, נועם הצליל והצבע, חן המחולות והמחוללות - כל אלה חברו יחד ועוררו אצל הציבור הגדול הזה תרועת חג אמיחית, עתים עד להתפעמות הלב ועד כי נדמה היה לך - וזה מוזר - כי הכיבוד המתקבל תמיד בהרועות שמחה היווה הפעם פרט בלתי חשוב לחלוטין.

ברכה יישר כוח לצוות שפעל "מאחורי הקלעים" ובעיקר לנעמי, שהוכיחה פעם נוספת כושר המצאה טעם טוב. לא פגם אפילו שהוד' חות בפני שליחי הענפים היו בחלקם מחוספסים ולא נשמעים. אין דבר - המשקיסטים שיוסיפו להיות משקיסטים טובים והעיקר שיהיה שמח!

ח. ש.

(*) ריקודים והירחורים נוגים...

קורס הריקודים של החטיבה נסתיים ועל לוח המודעות נותר פתק החודה למשק על האירוח הנאה. אך קורס קצר זה גרם, לצערי, עגמת נפש למארגנים במקום ונשאלת השאלה - על מה ולמה?

פנתה אלינו מזכירות החטיבה וביקשה כי נארח בימי החופש קורס קצר לריקודים. לאחר שהמזכירות באה בדברים עם הנהלת המטבח, וזו לאחר שיקול, נחנה גם את הסכמתה. המזכירות, על אף שידעה, כי כרוכים בכך גם קשיים אחרים כגון - שיכון השיבה כחייב לחטיבה ואת זאת לאור העובדה, שבמשך החופש הגדול לא היה כאן כל קורס אחר.

יומיים לפני תחילת הקורס נכנסנו למטבח כדי לברר סידורים אירגוניים ומה נדהמנו לקבלת הפנים של חמת-זעם מצד המחסנאית, שלא הייתה בעבודה בתקופה שפנינו בדבר אירוח הקורס. ועתה היא הכריזה את התנגדותה הנמרצת לקיומו אצלנו וכן שלא ייעשה מאומה מטעם המטבח לאירוחו.

לא נותר לנו אלא להסתלק חפויי ראש ולהרהר נוגת - האם בהתנהגות כזאת אפשר לברר משהו במוטד של המשק? האם התנהגות כזו עשויה לתת לחבר הרגשת בית במוטדו-חיר? מה גם שהמגע במקרה זה היה בענין ציבורי ולא של אדם הכא לעניניו הפרטיים. לאחר קבלת-פנים "נלהבת" זו בודאי שלא יכולנו לשלוח למחסן בן או בח האחראים לקורס פן גם עליהם יהיה לעבור "טבילת אש".

נדמה לנו, שהמאמץ אשר נעשה לאירוח הרוקדים אינו של המטבח בלבד. הוא גם של הילדים, אשר פיננו את חדריהם דווקא בחופשתם, וזה גם מאמץ של ההורים ושל חדר האוכל. ילדינו גם הם יוצאים לקורסים שונים במשך השנה בחנאים דומים ולעתים אף בחנאים יותר קשים במשקים אחרים. ילדינו משווים את קבלת הפנים להם הם זוכים וחשוב להם לארח בצורה יפה שגם לביהם יהיה שם של בית מארח.

נראה היה לנו שאי אפשר היה לעבור על כך לסדר היום בלי תגובה וברור כי בלעדי זה לא נוכל להבא לארח בכיחנו קורס בנפש חפצה.

§ ז. ה.

ועדה המחנה יחד עם אדריכל הנרי - סגל לאחר שסיימה את דיוניה על חכנית הדרכים והשבילים במחנה הבאה ההצעה לאישור האסיפה ב-15 לאוקטובר.

באסיפה

אח ההצעה הסביר באסיפה אלי בן-משה וציין שחכנית זו היא סיכום של הקיים והמחשבה שהנחתה את הועדה בפעולתה הייתה - כיצד לארגן את הקיים ולהבטיח מקסימום בשחון לילדים ולחולכי רגל ושתיינה עד כמה שאפשר פחות הצטלבויות.

לאחר שאלי פירט את מרכיבי חכנית הדרכים בעזרת מפה על הקיר - החל הדיון שנט-לו בו חלק כ-10 חברים ולהם הסתייגויות, השגות, הערות והצעות שכנגד. כתוצאה מכך הוחזרה החכנית לעיון נוסף בוועדה המחנה.

ושוב ישבה הועדה על המדוכה ולאור הערות החברים ניסתה לתקן פה ולשנות שם אך לא עלה בידה לעשות הרבה וזה בשל התנאים האובייקטיביים שנתהוו אצלנו במשך עשרות שנים בהיעדר ת נית ברורה. וכך ואסיפה של ה-22 באוקטובר היחה נאלצה לאשר את החכנית ברוב קולות.

חלקה השני של החכנית - סלילת 3 שבילים מרכזיים במחנה. ושוב, כמובן, היו הסתייגויות מצד חברים, שלדעתם הדבר פוגע בהם. גם הצעה זו אושרה ברוב קולות. הסכום שיש להשקיע בסלילת השבילים - 8000 ל"י ואם הוא יאושר ע"י המזכירות יוחל בקרוב בסלילת השבילים.

הסעיף השני באסיפה - המשך לימודיה של אריאלה גיל ברחובות. ההכרעה בסעיף זה נדחתה, לבקשת עובדי המטע, לאסיפה הקרובה.

לקראת מועצת הקיבוץ בבעיות חינוך, שתקיים בקרוב - ייערכו אצלנו שיחות בחוגים, אשר יונחו על ידי חברים שונים מקרב הציבור. על כך סיכמה הנהלת בית-הספר והמזכירות.

חינוך

חכנית השיחות אצלנו תבוצע בשיחוף כל הגורמים ובראש דרא-שונה של ועדת התרבות.

בליל שבת, לפני שבועיים, הוגש לנו ע"י חברים (צעירים ברובם) וחלמידים קונצרט עשיר ומגוון בכלי קשה, פריטה, נשיפה ופסנתר. לדעת מביני דבר בוצעה חכנית הנגינה הזו של הסולנים - צבי מדר וחנוך גבריאל - והן זו של הקבוצות, ברמה הראויה לשבת.

הדברים שלא נוכחו בקונצרט מותר להם להצטער על כך הפסידו ערב נעים ומעניין.

(*) בשל אי הופעה העלון בשבוע של החגים מתפרסמת רשימה זו באיחור.

28/10/57

ספרד ש ב ל ב...

בליל שבת אחד נסענו - איציק ואני - לחל-אביב כדי להשתתף בעצרת - 30 שנה למלחמת האזרחים בספרד. לא היתה פירסומה לעצרת זו. פשוט, על סמך מודעה קטנה בעיתון. קמנו ונסענו ואמנם בקושי השגנו כרטיסי כניסה ממש בפתיחת העצרת, כי רבים היו משתתפיה.

היה זה ערב מרשים ומרגש. לצלילי גיטרה הוארה הבמה וזר הפרחים מעליו שיר הזכרון ללוחמי הריפובליקה.

לבמה הוזמנו 40 מלוחמי הבריגדה החיים כיום בישראל. 40 מתוך 400 מתנדבים באותה תקופה של 1936. חלקם ניספו במלחמה הטראגית, חלקם יודו בודאי מן הארץ. נותרו ה-40 כמזכרת חיה.

והלוחמים סיפרו. הם דיברו בכאב לב ובהתרגשות. 30 שנה חלפו והכאב, האמונה והתקווה לא חלפו. דברים כדורבנות השמיעו על אותן אומות שנקטו בקו "אי התערבות" וצפו בשקט איך גייסות איטלקים וגרמנים פולשים לספרד לעזרת הרוזן פרנקו. הם סיפרו ברטט על גילויי גבורה וסולידריות של בריגדות מ-54 ארצות, שהתנדבו ובאו מכל קצווי חבל להציל את הריפובליקה, שזה עתה נולדה וכבר צפוי היה לה הכליון. "חלום לי בלב" אמר אחד הלוחמים - "לצעוד ברחובות מדריד החופשית בראש מורס ודגל הריפובליקה ביד. חלום לי בלב ואמונה גדולה כי בוא יבוא היום".

נאמרה קינה על לורקה, משוררה הגדול שלספרד ומשוררה הבלתי רשמי של הריפובליקה, שנרצח על ידי הפאשיסטים. קינה זועקת על דמו ועל הדם הרב שנשפך באותה מלחמה אכזרית.

והושרו גם שירים בליווי גיטרות, מסירי מלחמת האזרחים. שירים שאנחנו שרנו אותם כילדים והם סימלו בשבילנו גבורה, אומץ ואי השלמה עם דיכוי.

הוקרן גם סרט חיעודי בשם "למות במדריד". הסרט הורכב מקטעי יומנים, שצולמו עם קום הריפובליקה ובמשך כל תקופת מלחמת האזרחים. סרט מזעזע על מלחמה נואשת של העם הפשוט והמדוכא מול קצונה גבוהה, מול בעלי אחוזות ואנשי הכנסיה. ראינו גם חמונות מההפצצה הנוראה על העיר האומללה "גרניקה", עיר בחבל הנסקים, עם אמיץ שלא נכנע עד הרגע האחרון. וראינו גם את המחנדבים הנחלצים בגופם להגנת הריפובליקה. ישבנו לאורך כל הסרט המזעזע המומים.

שיחק לנו מזלנו וביקרנו בספרד לפני כשנה. שלושים שנה עברו מאז מלחמת האזרחים ודבר כמעט לא נשחנה. הפער העצום ברמת החיים בין המעמד השולט לבין הפועל והעם הפשוט; בלב מדריד - מבצרי בנקים ובנייני פאר מטילי אימה ופרבריה - שכונות עוני, מזבלות, ליכלוך וזוהמה.

לספרד הגענו מצרפת ברכבתמלאה פועלים ספרדים ופורטוגלים, שחזרו לביתם לאחר תקופה של עבודה בצרפת. למרות הדיכוי והעוני חשנו בחדוות החיים של האדם הפשוט, חדות חיים ולבביות בלתי אמצעית. היו קושרים שיחה בכל הזדמנות, מגישים לשתיה אח נאד העור החלוי על גבם ומוכנים לעזור בכל עת. לעומת זאת נתקלנו בשוטרים הרבים המחלכים ברחובות מדריד, באנשי הממורה המפוטמים למיניהם והרגשתנו היתה רעה.

שלושים שנה חלפו ומשטרו של פרנקו עודנו קיים. ומי כמונו הישראלים חייבים להזדהות עם הספרדי המדוכא ומי כמו העם היהודי, שסבל משואה נוראה חייב להזדהות עם תקוותה של האומה הספרדית.

ככל לבנו התהיינו עם קריאתם של הלוחמים בעצרת: "חלום לנו בלב...".
וספרד שבלבנו מי יתן ותהיה חופשית.

נעמי משי

איך אנו בעיניהם...

לפני זמן מה ביקרה אצלנו קרובת משפחה צעירה מצ' כוסלובקיה. בשובה לביחה כתבה לנו בין השאר: "...שוב בבית ואני מחגעגעה עליכם. ישראל היתה עבורי חוויה בלתי נשכחת. אך את הרושם הגדול ביותר עשה עלי הקיבוץ. יכולה אני לומר בפה מלא: הופתעתי והחלהבתי. לדאבוני הרב לא הכרתי אצלנו לבביות והכנסת אורחים כזאת כמן אצלכם. ההבדל בין האנשים שלנו לשלכם עצום. אני בטוחה שאצליה עוד לתזור. אני שולחת ד"ש לכל החברים בקיבוץ שלכם...".

ואמה כתבה: "אינני מבינה כיצד הצלחתם בזמן כה קצר להפוך את בחנו ל"ציונית" כזאת. היא לא מפסיקה לספר על ארצכם הנהדרת וזה החבטא כבר בפליטת פה - "אני אסע מחר הביתה" (ז.א. לישראל).

חנן

שלושים שנה למטע + עונה מוצלחת...

היי היי חס בציר
הבו זמר הבו שיר
גם בכרם במטע
נסתיימה כבר העונה.

הכורמים הקוטפים
צאו במצילחיים
כבר סימנו הגיוס
בתפוחים בינחיים.

היי הדלי מלא הפרי
שהיה חמיד טרי.

(פזמון המטע במסיבה)

לציון 30 שנה למטע במשקנו ולסיום העונה המוצלחת של הבציר והקטיפים - נערכה בליל שבת האחרון - מסיבה-משתה, שכזאת אין אנו זוכרים כבר הרבה שנים.

והיה בה הכל - היה אולם מקושט וערוך כדבעי, והיתה שירה בציבור, והיו דברי בדיחותא לצד סיכומים וזכרונות. ובלט שילוב הדורות בצוות הכורמים. והיה בה... היה כיתוד! לא, לא נפרט את פריטיו בשנת המיתון. ונתחממה האוירה והוחס ללב מן השיר והזמר, מן הנגינה והיין.

יבורכו המארגנים הצעירים שלאורך כל הערב גילו טעם טוב וחוש הומור.

סיפורו של צימוקי

השם שלי - דקב ואני עינב קטן.
רוצים לדעת היכן אני נמצא עתה?
אפילו שחצקו בכלל לא איכפת לי
להגיד לכם. אני נמצא עכשיו במשלה
ארגזים לייקב, בארגז הקיצוני בקומה
העליונה של הארגזים העמוסים על המש-
אית. לידי שוכב צימוקי. נא לה-
כיר - טיפוס חביב השואף לליכוד חבר-
חי. צימוקי זה הוא הגורם, שאני ועוד
חיי. אך חברים, אעשה זאת בקיצור מפני ש... מפני ש... פשוט אני אהב לדבר הרבה
כמו למשל... טוב, לא חשוב!

פרס נובל ופרס מגל...

בעלות יצחק מדר על הבמה לקבל את הפרס
כאחד המצטיינים בגיוסי הבציר - נאם נאום
כראוי למאורע ובין השאר אמר: "כשהנדיעו
לי על הפרס היין לא מעט מודאג. כי ע
עוד אחד קיבל השלוע פרס... אבל אצ
לא היתה הדלפה ונתנו לי שקט. ועוד הבדל
ביני לבין הרוא - הוא קיבל פרס נובל
ואני פרס מגל."

ובכן נולדתי כבן זכר להוריי. אבי - טיפוס רט מעלה ומיוחס, גזע גפן בריא וחזק,
בין הוותיקים ובעלי ההשפעה שבגזעי הגפנים בכרמנו. לכתחילה, כידוע לכם, הייתי
ירוק - דבר טבעי בהחלט. אך לא כך חשבתי אני באותם הימים. זוכר אני איך חברי
לאשכול גדלו והתפתחו, החליפו צבע מירוק לאדמדם ואני נשארתי עדיין ירוק, קטן
ובלתי מפותח. כל הגפנים הזקנות שבסביבתנו נחאספו לקול אזעקתם של הורי ומיד נתכנסה
מועצת הרופאים ויודעי דבר כזו לטכס עצה. וכל זאת מפני שפחדו פחד גדול מפני מלכנו
הרם והנישא - ג.מ. שמא יבוא, חס ושלום עם עוזרו הנאמן ק.ל. ומשרתיו ושותפיו
ואז אבוי ואבוי, הוא יפסוק את פסוקו - גזר דין מוות!...

נארה משום מה סירבה לעלות יחד עם
רוחיקי המטע על הבמה, בטענה שאין היא
מוותיקי המטע כי אם מוותיקי החקלאים.
אך משעלחה הודתה קודם כל לחברי הגר-
עין וציינה את עזרתם הנפלאה בעבודה.
"הרבה גרעינים היו לנו אך גרעין כזה
עוד לא היה". ועל כך זכתה כמוכן לת-
שואת סוערות.

עברו ימים. חלפו שבועות ואף אני גדל-
תי, האדמתי והשתוויתי לשכני. ואז קרה
הדבר: יום אחד הרגשתי שמשו לופתני בחוז-
קה. סובבתי ראשי ולנגד עיני נתגלה צימו-
קי. צימוקי אמר לי שזה זמן רב הוא משחוקק
לארגן מסיבת יום שישי... באותו זמן נפו-
צה שמועה, שצימוקי נגוע במחלת הרקבון,
ושהמוני זכובים ויתושונים מכל הסביבה
עורכים עליו מדי ערב נשפים וסעודות פאר.
ידוע היה גם, שמחלה זו מדבקת מאד.

חלחלה אחזתני כשראיתי את צימוקי אוחז אותי בזרועותיו הנגועות, אך הוא דיבר ודיבר,
ריכל עליה ועליו, סיפר על היא, סיפר על הוא... דיבר מהר מהר - שעתיים או יותר.
יומיים לאחר מכן הבחנתי בסימני המחלה על גופי. אז נתגלתה לי האמת הנוראה. בערב
אוחז יום נתוודינו אחד לשני, אני וחברי אשר סיפרו אף הם על אוחז צימוקי חביב
השואף לליכוד חברתי, אשר עבר מאחד לשני וניסה לארגן מסיבת יום שישי...

עבר יום, חלפו יומיים וכבר התחלתי להזיל תוכי כמיס. ואז הגיע היום נפסק הדין
הוצא לפועל. ביד ברצח שחרחיה הוצנחתי מטה אל ארגז ואז לחשו לי חברי שאף בהם
פגע הרקב: "חזק ואמץ רקב יודינו. עוד יגיע היום בו נעלה על שולחן בחדר-האוכל,
סגורים ובטוחים בחור בקבוק נוצץ של יין מגשימים את המטרה והחלום הנשגב - להבלע
ולהיעלם בקרבם של מנהל הבציר, עוזריו ושותפיו.

כתבה - אלמונית

הסיכומים יבואו בעלון הקרוב.

כריסטיאן - הגוי משוייצריה "הבחור"
של נארה - נאם עברית ראויה לשבח, משסיים
את סיפור המוצאות ארתו בעבודת המטע שאל:
"ומה עתה, האם עלי לחזור ולעבוד במטבח?"

ביקור אצל "בני ציון"

עוד בשהותי הקודמת בארגוני ציון ידעתי על קיום אינדיאנים יהודים או אינדיאנים ציונים אלא שלא יצא לי להפגש איתם אז והפעם מילאתי את החסר.

מאחת הכיכרות הגדולות והסואנות של בואנוס איירס, כיכר הקונסטיטוציה, עולים לאוטובוס לנסיעה של שעה וחצי, בערך. מאחורי השעה נוסעים בחוץ העיר עצמה והשאר בין העיי-רות העוטרות את העיר הגדולה מבלי להרגיש כלל שעוברים מעיר לעיר, כי כל הזמן נוסעים בעצם ברחובות עירוניים, בין פרקים ויילות הבנויות בחוץ בניס. והנה, לאחר שעוברים את העיירה "מונטה גרנדה" יורדים וממשיכים ללכת כבוד דרך עפר ומגוי-עים למקום. היה זה בשבת של חול המועד סוכות. אני מדגיש את זמן הביקור בקשר עם המראה המתגלה לעין המתקרב.

לפנינו מחנה ריבועי גדול ומסביבו נטויים אהלים גדולים מקושטים בירק ובפרחים. בכניסה מחנוססים שני דגלים. לשניהם צבעים דומים - צבעי הכלת לבן - אלא של אחד מהם הנך מבחין במגן-דויד. כן, אלה הם דגלי ארגוני ציון ומדינת ישראל. את הריבוע סוגר אהל יותר גדול ואף מקושט יותר. זהו האהל הציבורי, מקום ההתכנסות ומקום התפילה. כבר המראה לכשעצמו מראה שהגענו למקום מיוחד במינו שאין דומה לו בכל הסביבה המאוכלסת במיליונים. אכן הגענו ל"בני ציון".

כמה אנשים הכרתי כבר מביקור קודם והם קיבלוני בלבביות. אם אפשר להגדיר אנשים אלה לפי ביקור חטוף ושיחה דו-פעמית הרי שהם אנשי לב, מלאי אימון ואמונה דחית כמעט מיסטית. מי הם? על כך הם משיבים: אנחנו יהודים. כמובן שהם דוברים רק ספר-דיח. רק פה ושם הם אומרים איזו מילה עברית. הרבנות הראשית בודאי שלא תקבל אותם כיהודים, כי הם מאמינים גם בישו המשיח וכבן אלהים, אלא שיחד עם זאת הם מוחים בכל תוקף אם אומרים להם שהם נוצרים. לא ולא. הם יהודים והרי ישו עצמו יהודי והם מאמינים בתורת משה ובישו. אם נאמר - "והחורה היא כל היינו" - הרי עליהם אפשר להגיד זאת. בקיאותם בתנ"ך מעוררת התפעלות. בכל שיחה משלבים הם פסוק מן התנ"ך עם ציון מדויק של הפרק והפ' וק. בשיחה עמהם בולטת הפרימיטיביות של אנשים פשוטים בלי גישה של קריטריון פילוסופי, רעיוני, מדעי, אלא עם אמונה עמוקה בלב - "שאכן דרכם היא דרך אמתית ובתקוה שכל העם היהודי, שהוא העם הנבחר, ילך בדרך הזאת"...

אחד הסימנים של התגשמות התקוות היא כמובן - חקומת מדינת ישראל. כפי שנאמר: כי מציון תצא תורה וכו'. ואם זה מתגשם לעינינו כל דברי הנביאים יתגשמו וכאן מובאות ציטטות משעיהו, יחזקאל ועוד...

נחזור למנהגים שלהם. במשך שמינת ימים של סוכות הם אינם עובדים והם עוזבים את בתיהם על מנת לגור ולחיות בסוכות או יותר נכון - באהלים. ביקרתי באהל אחד כזה. הוא מחולק לשניים - באחד ארכלים ובשנים עומדות המיטות. ויש לדעת שאלה הם אנשי עבודה המחפונים על עבודתם כפועלי בנין, נגרות וכדומה. ברור שהם אינם מקבלים שכר בעד הזמן הזה. בשעה שהם מתקבלים לעבודה הם מעמידים תנאי - שישוחררו מהעבודה בימי החג שלהם. איני בטוח אם ימצאו בכל בואנוס-איירס עשרה צדיקים כאלה שיהיו מוכנים לשבות מעבודה וממסחר במשך שבוע שלם ולא לקבל תשלום. זה האמונה הדתית הענה את הכול.

נוכחתי בטקס התפילה באהל הגדול, המחקיים בשעות קבועות בימי שבת וחג. אין להם ספרי תפילה כתובים (סידור, מחזור). "כל אחד מתפלל על כל מה שמעיק עליו". בזמן התפילה ניגש הפססור (הרועה) ל"תיבה" ומדבר למתפללים. הדיבור על חסדי אדוני מלא ציטטות מדברי הנביאים תוך התרגשות מהדברים הנאמרים בתנ"ך. פונה בכל פעם לאחים וכנראה שלכבודנו הוא מדבר על האחים היהודים "לוס הבריאות" בשפתם. מדבר על נס חקומת מדינת ישראל, שהודות לחסדי השם האוייבים לא יכלו לה. כולם קמים על רגליהם והמקהלה בליווי מנדולינה, אקורדיון ומשולש שרים שירים לכבוד סוכות. והנה חירגום קטע אחד מהשירים האלה - "שמחים נחוג את חג השמחה. נחאחד כולנו באהבה קדושה עם ענפי דקל וענפי זית. הבה ונהלל את מושיענו הטוב. נגור בסוכות כאן כמו אברהם ויעקב, כפי שמספר לי התנ"ך, מי שהיה ריעו של ה'. ארבעים שנה התהלך ישראל בהיותו במדבר". המנגינה חוזרת על עצמה בצורה די מונוטונית, אבל מושרת בדבקות חסידית. קלטתי את התפילות והשיחות עמהם ברשם-קול וכן צילמתי הכל בשיקופיות. את זאת חוכלו לראות ולשמוע בהזדמנות הקרובה.

בערב של אותו יום צריכה הייתה להתקיים הצגה מאורגנת על ידי הנוער, כמובן על נושא תנכי, אך לא נשארתי במקום לערב. נחזור לתפילה. הדבר יכול היה אולי להתקיים בחוץ איזושהי קהילה יהודית דתית, אך עתה בא המיוחד. באמצע התפילה כורעים כולם ומתפללים לישו המשיח. צלב בל יוראה. הרי אינם נוצרים. את מקום הצלב ממלא המגן דויד. מעל לכניסה הנמצאת בחוץ בקחה עלובה, כמו רוב שיכוני המגורים שלהם, מחנוסס מגן דויד ועל התיבה, שלפניה עומד הרועה בדרשתו, גם כן מצוייר מגן דויד וכחובג איגלזיה ישראלית של הפקט החדש (איגלזיה ולא סינגוגה). ובאיגלזיה מתפללים, כמובן, בגילוי ראש. הם שומרי שבת ועובדים ביום ראשון.

מה מותר ומה אסור לעשות בשבת. לנסוע? לא למרחקים גדולים. לביקור קרוב, כן. לכתוב? לרשום משהו מן התנ"ך, כן. סתם לצורך עסקים, לא. כרית מילה? לא! הרי בספר דברים פרק י' פסוק ט"ז כתוב - "ומלתם את ערלת לבבכם ועורפכם לא חקשו עוד". אם כן הכוונה היא סימלית, להסיר את ערלת הלב. ועלי להוסיף שאח זאת הם באמת מקיימים. תפילין גם כן אינם מניחים. את ההסבר לכך לא תפסתי. הם חוגגים את שלוש הדגלים - מתחילים את השנה החדשה בראש השנה, צמים ביום כיפורים, אבל את החגים כמו חנוכה אינם מקבלים כי הרי אינם מן התנ"ך.

נשאלת השאלה - מי הם? הם לא אינדיאנים כפי שתיארחי לעצמי לפי השם. אנשים כהי עוד כרוב הילידים מכאן - ה"קראו'ז'וס" ורובם מוצאם מצ'ילה. הם מונים בסך הכל כאלף משפחות בצ'ילה ודומני גם בפרגוויי. ובארגנטינה הם נמצאים בשישה מקומות - בבואנוס איירס ובעיקר בדרום ארגנטינה.

הנועם קמה ב-1911 בערך. ביקר אז בצ'ילה חושב ארצות הברית ממוצא גרמני והוא שהוכיח להם, שהות האמיתית היא היהדות, כמובן לפי הפיסה שתיארחיה קצת. הם מדגישים, כאמור, את רצונם לעלות ארצה ולראות את הארץ - חלומם. בשגרירות הישראלית כאן ישנו חיק גדוש הדן בבעיה זו. אין, כמובן, מדברים על העלאה. הם אינם חופפים זאת ואינם מבינים מדוע אינם נענים. כיצד להסביר זאת לכל האנשים הטובים האלה? אחד ממייסדי החנועה הזאת חי עדיין בצ'ילה והוא זקן מופלג. שמו פרודיקו מדחינז. אסיים ואומר - טוב בעולם החומרי, הציני הזה להיחלל באנשים כאלה.

יחיאל קיל

בואנוס איירס. 66.10.10

עתים לקריאה

בהיותי תלמיד לימדו אותי שבמאה ה-13 הגיע מערבות אסיה שטפון מונגולי, החריב כל מה שנקלע בדרכו ובין היתר הרס עד היסוד את העיר בה גדלתי, שהיא בלב אירופה. כפי שבא כן נעלם וחסל... אלה אשר לימדו אותנו עברו על כל הפרשה לסדר היום, קצת מחוץ זילזול אך עוד סיבה לדבר - משום שפשוט לא ידעו יותר...

עחה בא לידי הספר - "הכיבוש הגדול, קיסרות המונגולים" מאת מיכאל פראודין. מחקר מקיף ויסודי על תולדות אותם הנוודים, אשר שינו לא כמעט את פני העולם בהנהגת החאנים הגדולים שלהם.

אופן הכתיבה הוא כה מרתק, שפתאם אתה מתקשר עם הדמויות הפועלות בדרמה הסוערת הזאת המשתרעת כמעט על אלף שנה. והמפתיע - אחר הכל עולה החיוב על השלילה כאילו מתגשמת כל פעם האימרה המפורסמת של שילר: "מחוך החורבות צומחים חיים חדשים".

אננס נשפך דם כמים. חיי אדם לא היו שווים הרבה. נהרסו ממלכות דקורות שממילא היו בשלות לכך, אך הרבה יותר מזה נבנה - בממשל, באירגון, במדע ובתקשורת. הוקמו ערים ענקיות מחוכננות להפליא - פקינג, סמרקנד, בוכרה ועוד...

והאיסטרטגיה. מבט חסוף על מפת העולם יסביר כיצד עם קטן זה ידע, בניצול מקסימלי של הסוס החסון, להתגבר ביעילות רבה על כל המכשולים. בליגלוג מציינ המחבר: 600 שנה לפני פלישתו של נפוליאון לרוסיה הם חקרו ביתר יסודיות את אקלימה של רוסיה והצליחו לכבשה. רק דוגמה קטנה ומאלפת - כאשר מרקו פולו מסר את הדו"ח המפורסם שלו הוכרז עליך כעל השקרן הגדול ביותר בכל הדורות... והחברר שהוא חקר בצורה יסודית וגם ידע.

מחבר הספר אינו יכול להשתחרר מן ה"מפלצת הסכנה הצהובה" ומסיים באנלוגיות מסוכנות. אפשר להניח שהוצאת ספרים אחרת היתה אולי מותרת על הפרק ה"אקטואלי" ונשארה במסגרת ההסטורית בלבד.

למרות זאת נבחר את הוצאת "מערכות", שפתחה לפנינו אשנב לפרשה גדולה וחשובה בתולדות העולם והגישה לאדם הפשוט ספר קריא זה.

חנן כהן

באחד הימים, בשבוע שעבר, נחשפתי ביה-ספרנו בכיתה חדשה - כיתה ב'. בערב לפני כן נפרדו הגנים מן "הסטודנטים" במסיבות מרהיבות, בהן השתחפו באורח פעיל גם ההורים, ובבוקר למחרת נחאספו בשעות הבוקר על הדשא, ילדי הגנים, בני הכיתות הנמוכות, הורים ובני משפחה אחרים, שיכלו באותה שעה להחפנות וסתם סקרנים למיניהם ל"טקס" כניסת הילדים לעול הלימודים. הילדים הנרגשים הובאו למקום על כתפי אחיהם הגדולים. היו ברכות, שירה והוגשו מתנות לכיתה החדשה ולסיום חולק ארטיק. מכל מקום היה נעים ושמה.

בתום המסיבה נבנסו הילדים, 10 במספר, עם מורתם הצעירה לביהם, שוודר והוכן בשעם ובנוי. ברכתנו לילדים, להורים ולמחנכות.

בונה ולוחם

התאספנו פה לתת כבוד לאחד הבונים של ישובנו ולאחד הלוחמים להגשמת הציונות הסוציאליסטית הלוחמת במולדת.

רבות האידיאות ורבות התנועות החולפות באנושות ובעם, אלא ששמעותן חלויה, בסוף כל הדברים, בייחודו של האדם. וכל אדם הוא ייחוד בפני עצמו. יש קירבה, יש דמיון, אך אף פעם אין זהות. וכאשר האדם מאגס לעצמו רעיון הרי הוא מעמיק בו את ייחודו וראישיותו. בדמותו של מוץ ראינו את ההזדהות עם הרעיון ומה מידת יכולתו של אדם כאילו פשוט בנפשו ובאופיו להפוך את הרעיון המופשט לדבר של ממש.

מוץ ממוצא אוחו שבט יהודי אשר החידה בו רבה מן הפתח. הקיבוץ היהודי מהונגריה אולי המיוחד ביותר בקרב כל קיבוצי היהודים. היו בו שבאו אל הציונות מן הנכר וההתבוללות. והיו בו שבאו מן הישיבה ומסממני אל פסגות של הקומינטרן והאפיקורסות.

היו בו הוגים ומשוררים והיו אנשי עבודה. יהודים בקפסנים מזוקנים בפאות וכורתי עציט ביערות. הלמידי ישיבות ועובדים בבתי חרושת לפלדה ובמכרות. הקיבוץ הזה נתן שמות יהודים זוהרים לעם וחברים בונים לישובנו.

מוץ חזר אל היהדות ואל הציונות מבקשת דרכים להגשמת הסוציאליזם וחושיו הפרוליטרניים עמוקים ביותר.

מוץ לא היה מהדמויות הנוחות, הפושרות, הלא-איכפתיות. לא היה מן הנוחים לכול, הטובים לכול, האהובים על הכול. אדם נוקשה היה כאילו נחצב מאבן ומפלדה, שמהן גילס את עבודותיו האמנותיות. יהודי קשה-עורף, בעל יצרים. אהב ושנא, אך כאשר אהב בכל מאודו אהב.

מוץ כרע ונפל בטרם עת כמו כמה מחבריו - יוסף רוזנברג, צבי פולק. והיחה זו מערכה כבדה של מלאך המוות, כי בזו הפעם נחלל בדמות עיקשת בלתי נכנעת גם גופנית וגם נפשית. גם בשנות מחלתו ידיו לא שכוו. רחוק לכיסא ולמיטה ביקש ומצא ביטוי באותה מלאכה שהיה בה אומן ומן האומנות בא אל האמנות.

אני חש שבאנו לחלוק היום כבוד גם לרעה, לחברה ולאם, שנאבקה לצידו בהתמכרות משך שנים חוץ ויחוד על הכול למען לחזק את רוחו.

על קברו הרענן של בונה ולוחם אנו עומדים וגם מוחו של אדם כזה יש בו כדי לחזק את משיכי הדרך, כי בייחודו ובאישיותו היה מוץ אדם שהלך בדרך כלל מאודו. אין אדם יכול לעשות יותר למען עצמו ומשפחתו ולמען המפעל-מאשר לפעול בכל כוחו ולהפעיל בדרך זו.

גם הקבר הזה משחלב עתה בין נדבכי חיינו.

י. בן-אהרן

(דברים על קברו ביום השלושים)

ביום השלושים למוחו של מוץ ז"ל נכתנסו חבריו וידידיו בבית העלמין.

ספד לו בן-אהרן, החוברת לזכרו חולקה לחברים.